

Policy for arbeid mot økonomisk kriminalitet

Versjon	Dato	Dokumenteier	Beslutning	Status
1.0	01.03.2021	Divisjon Konsernstab	Konsernledelsen	Godkjent
2.0	07.08.2023	Divisjon Konsernstab	Konsernledelsen	Godkjent
3.0	09.01.2025	Divisjon Strategi og konsernfunksjoner	Konsernledelsen	Godkjent

Innhold

1	Hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner	3
1.1	Formål	3
1.2	Målgruppe	3
2	Organisering.....	3
2.1	Felles ansvarsområder	3
2.2	Styret	4
2.3	Risikoutvalg	4
2.4	Konsernsjef.....	4
2.5	Hvitvaskingsansvarlig	4
2.6	Leder AHV Rammeverk	4
2.7	Operativ hvitvaskingsansvarlig.....	4
2.8	Ledere	5
2.9	Medarbeidere	5
2.10	Første, andre og tredjelinjeansvar	5
3	Risikovurdering og tiltak	5
4	Rapportering.....	6

1 Hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner

Hvitvasking, terrorfinansiering, sanksjonsomgåelse og svindel (heretter økonomisk kriminalitet) er et alvorlig samfunnsproblem og en trussel mot enkeltpersoner og samfunnet som helhet. Bank og finans er sentrale bidragsytere i arbeidet med å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og spiller også en viktig rolle ved å ikke yte finansiell bistand til kunder ved handel i sanksjonerte varer og tjenester, enheter eller organer i sanksjonerte land.

Sparebanken Sør (banken) har som overordnede mål å bekjempe økonomisk kriminalitet og bidra til en sunn økonomisk utvikling. Banken har nulltoleranse for alle former for økonomisk kriminalitet, og vil medvirke til et næringsliv bygd på rettferdig konkurranse og lovlig virksomhet.

Sparebanken Sør har sammen med resten av finansnæringen et viktig samfunnsoppdrag og setter inn store ressurser på å bidra til at kriminelle ikke benytter bankenes tjenester og produkter til ulovlig virksomhet. For å bidra til reduksjon i økonomisk kriminalitet har Sparebanken Sør robuste kontroll- og kundetiltak, og gode interne styrings- og kontrollfunksjoner.

Arbeidet mot økonomisk kriminalitet er forankret i de lover og forskrifter som til enhver tid gjelder, herunder hvitvaskingslovgivning og sanksjonsregelverket. Banken har et omfattende rammeverk av styringsdokumenter, planer og instruksjoner, rutiner og veiledningsdokumenter, som skal sikre etterlevelse av lovkrav og forhindre økonomisk kriminalitet.

Fokuset på dette arbeidet er svært høyt og det er etablert et eget fagmiljø i banken, som i tillegg til egne oppgaver med bl.a. transaksjonsmonitorering, kundekontroll, utarbeidelse av rutiner og risikovurderinger, også fungerer som støtteapparat overfor øvrige ansatte.

Alle bankens ansatte skal kjenne til bankens rutiner for innsats mot hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner (AHV-arbeidet). Dette er viktig for å sikre at risiko for hvitvasking og terrorfinansiering vurderes i alle beslutninger, både i den daglige kontakten med kundene og ved utvikling av nye strategier, produkter og systemer.

1.1 Formål

Denne policyen gir føringer for ansvarsfordelingen og rapporteringsrekkefølgen mht. AHV-arbeidet.

1.2 Målgruppe

Policyen gjelder for alle ansatte og ledere i Sparebanken Sør, herunder verdipapirvirksomheten og Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Dokumentet gir samtidig føringer på konsernnivå og skal tilpasses det enkelte rapporteringspliktige datterselskap.

2 Organisering

2.1 Felles ansvarsområder

Alle ansatte skal bidra til at Sparebanken Sør har høy standard og årvåkenhet i innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Målsettingen er at alle ansatte forstår hva som ligger i bankens samfunnsansvar i forhold til denne innsatsen, og egen rolle i dette arbeidet. Alle konserndirektører har det utførende ansvaret for å følge opp det etablerte rammeverket. Alle ledere og ansatte har ansvar for å rapportere avvik fra rammeverket.

2.2 Styret

Styret har det overordnede ansvar for at Sparebanken Sør har etablert hensiktsmessige og effektive prosesser for AHV-arbeidet i henhold til lover og forskrifter. Dette gjøres ved å vedta overordnede styringsdokumenter, planer og instruksjoner og ved gjennomgang av risikovurderinger og løpende rapportering fra blant annet hvitvaskingsansvarlig, compliance og internrevisjon.

2.3 Risikoutvalg

Risikoutvalget er et underutvalg av styret med formål å bidra til at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikoutvalget skal motta og vurdere styringsdokumenter, planer og instruksjoner før behandling i styret, herunder slike dokumenter som regulerer bankens AHV-arbeid.

2.4 Konsernsjef

Konsernsjef og øvrig konsernledelse har ansvaret for kontroll med AHV-arbeidet. Konsernsjef skal sørge for at det settes av tilstrekkelig med ressurser og arbeidskraft for å kunne etterleve gjeldende lovkrav. I tillegg skal konsernsjef utnevne en person som skal ha et særskilt ansvar for fagområdet, benevnt hvitvaskingsansvarlig.

2.5 Hvitvaskingsansvarlig

I Sparebanken Sør er juridisk direktør utpekt som øverste ansvarlig for arbeidet med å hindre økonomisk kriminalitet. Hvitvaskingsansvarlig skal blant annet videreutvikle og forankre bankens rammeverk og prosess for AHV-arbeidet inkludert strategier, virksomhetsinnrettet risikovurdering, rammeverk, organisering, prosesser, metoder, modeller og systemer. Hvitvaskingsansvarlig skal støtte og gi råd til styret og konsernsjef

Videre skal hvitvaskingsansvarlig påse at AHV-arbeidet i banken gjennomføres, følges opp og dokumenteres i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og internt rammeverk. Hvitvaskingsansvarlig er leder for Leder AHV Rammeverk og Operativ hvitvaskingsansvarlig, som sammen leder AHV-avdelingen.

2.6 Leder AHV Rammeverk

Leder AHV Rammeverk er i sin helhet dedikert til oppgaver innenfor fagområdet. Herunder ligger ansvaret for å gjennomføre årlig gjennomgang av virksomhetsinnrettet risikovurdering, etablering og vedlikehold av bankens rammeverk, gjennomføre ulike kontroller og sørge for informasjon til og opplæring av bankens medarbeidere.

2.7 Operativ hvitvaskingsansvarlig

Operativ hvitvaskingsansvarlig er i sin helhet dedikert til oppgaver innenfor fagområdet. Herunder ligger ansvaret for gjennomføring av transaksjonsovervåkning, foreta undersøkelser ved mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering, rapportere mistanke til Økokrim, gjennomføre ulike kontroller og videreutvikle transaksjonsmonitorering og risikoscoreing av kundeporteføljen. I tillegg er ansvaret for videreutvikling av bankens utnyttelse av tekniske støttesystemer lagt til denne rollen.

2.8 Ledere

Ledere på alle nivåer i organisasjonen skal løpende sørge for at alle ansatte har god kjennskap til det aktuelle rammeverket for bankens AHV-arbeid. I tillegg skal de bidra til gjennomføring av virksomhetsinnrettet risikovurdering. Lederne lokalt har ansvar for at medarbeiderne har den kompetanse og kapasitet som er nødvendig for å kunne håndtere dette arbeidet på en effektiv og hensiktsmessig måte.

2.9 Medarbeidere

Alle ansatte har ansvar for å gjøre seg godt kjent med det til enhver tid gjeldende rammeverket som omhandler AHV-arbeidet, og et selvstendig ansvar for å bidra til at Sparebanken Sør etterlever gjeldende lover, regler og rutiner. Brudd på etterlevelse skal rapporteres via egen leder, hvitvaskingsansvarlig eller via hendelsesdatabasen. Alle ansatte har ansvar for egen læring og plikter å etterlyse ytterligere opplæring dersom det er behov for det. Dette skal avtales med nærmeste leder.

2.10 Første, andre og tredjelinjeansvar

Førstelinde består av alle bankens operative funksjoner (forretnings-, stabs- og støtteområdene). Førstelinde har den direkte kontakten med kundene, og her er det bærende prinsippet å *kjenne kunden*. Dersom det dukker opp transaksjoner eller forhold som vi ikke forstår bakgrunnen for, har vi plikt til å foreta undersøkelser. Hvis noe er mistenkelig, er vi forpliktet til å rapportere til Økokrim. AHV-avdelingen er plassert i første linje og har blant annet ansvar for å gjennomføre undersøkelser og rapportere til Økokrim.

Compliance utgjør bankens andrelinje, og er en uavhengig kontrollfunksjon som kontrollerer, overvåker og følger opp konsernets operative funksjoner også i forhold til antihvitvaskfeltet. Compliance-funksjonens hovedansvar er å kontrollere og rapportere avvik i etterlevelsen av lover, forskrifter, rundskriv, styringsdokumenter og interne rutiner.

Internrevisjon er bankens tredjelinje. Internrevisjonen bidrar til å forebygge og avdekke eventuelle brudd i etterlevelsen gjennom uavhengige kontroller og vurderinger. Dette er en overvåkingsfunksjon som rapporterer direkte til styret og er uavhengig av administrasjonen ellers. Internrevisjonen er en bekreftelses- og rådgivningsaktivitet som har til hensikt å tilføre merverdi og forbedre konsernets drift.

3 Risikovurdering og tiltak

Hvitvaskingslov og forskrift gir klare føringer til hvordan omfanget av kundekontroll, risikoscoring av kunder, kundetiltak, opplæring, rutiner og rammeverk skal være direkte knyttet opp mot bankens egen virksomhetsinnrettede risikovurdering.

Risikovurderingen skal som minimum knyttes til kundetype, produkt, transaksjon, geografi og distribusjonskanaler. Det skal foretas vurderinger av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys og før ny teknologi tas i bruk. Risikovurderingen skal revideres minst årlig og sammen med risikoreduserende tiltak fremlegges for bankens styre.

Risikobasert tilnærming i tråd med bankens virksomhetsinnrettede risikovurdering skal legges til grunn ved gjennomføring av kundetiltak. "Kjenn din kunde"-prinsippet skal legges til grunn for alle kunder i banken, både ved etablering av kundeforhold og ved løpende oppfølging.

Sparebanken Sør skal gjennomføre sanksjonsscreening og transaksjonsovervåkning i henhold til lovpålagte krav og interne rutiner. Banken skal foreta undersøkelser av mistenkelige forhold i tråd med hvitvaskingslovens bestemmelser og innenfor rammen av avsløringsforbudet, og skal rapportere internt og/eller eksternt der mistanken ikke kan avkrefte.

4 Rapportering

Sparebanken Sør har etablert kvartalsvis rapportering til konsernledelse, risikoutvalg og styre. Dette skal sikre en fortløpende og rettidig rapportering av antall høyrisikokunder, antall mistenkelige transaksjoner, antall MT (mistenkelig transaksjon) rapporter, endringer i risikonivå, arbeid med risikoreducerende tiltak og etterlevelsesrisiko. Hvitvaskingsansvarlig rapporterer i tillegg månedlig til konsernsjef. Det er etablert månedlig rapportering fra Leder AHV Rammeverk og Operativ hvitvaskingsansvarlig til hvitvaskingsansvarlig. I tillegg skal resultat av utført internkontroll i førstelinjen rapporteres til hvitvaskingsansvarlig.